І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 28. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1972 No. 28. VOL. LXXIX.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ В НЮ ЙОРКУ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НОВИХ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — Цієї п'ятниці, 11-го лютого, тут на годину 2-гу по полудні заповіджено велику маніфестацію українського жіноцтва біля будинку Об'єднаних Націй, що має на меті звернути увагу цій міжнародній установі про нові грубі порушення людських прав в Україні комуністичним режимом, що зокрема проявилось в останніх масових арештах відомих уже також на Заході молодих українських інтелектуалістів Валентина Мороза, Вачеслава Чорновола, Івана Світличного, Івана Дзюби, Євгена Сверстюка та багатьох інших, між ними й жінок Ірини Стасів-Калинець та Стефанії Шабатури. Маніфестацію влаштовує Координаційний Комітет Українських Жіночих Організацій Метрополії Ню Йорку, створений тут минулого місяця на заклик Світової Федерації Українських Жіночих Організацій для вшанування пам'яті замордованої комуністами мистця Алли Горської та ув'язнених в СССР українських жінок. У склад цього Координаційного Комітету, що його очолюють Олена Процюк, як голова, і Є. Софія Карпинська, як секретарка, входять представниці Союзу Українок Америки, Об'єднання Жінок ОЧСУ, Українського Золотого Хреста, Самостійного Українського Золотого Хреста, Української Жіночої Допомогової Організації, Марійської Дружини Пань, Об'єднання Українських Православних Сестриць та інших. Організатори п'ятницевої маніфестації сподіваються, що в цій маніфестації візьмуть якнайчисленнішу участь не тільки жінки, але й загал громадянства, зокрема молоді. Останні повідомлення з України про арешт Ірини Стасів-Калинець та Стефанії Шабатури, як і вістка, що кількість заарештованих в останньому часі українців перейшла вже сотню осіб і що по всіх усюдах України шаліє терор комуністичних апаратчиків, це тільки збільшує і принаглює потребу масових протестаційних акцій для мобілізації опінії вільного світу в обороні переслідуваних.

Цієї суботи Політична Рада УККА радитиме над становищем в Україні

Ню Йорк. — Цієї суботи, 12-го лютого, тут у приміщеннях Українського Інституту Америки при 2 Іст 72-ій вулиці відбудеться о год. 2-ій по полудні чергове засідання Політичної Ради Українського Конгресового Комітету Америки — інформують її голова Павло Дорожинський і екзекутивний директор УККА мгр Іван Базарко. У повідомленні сказано, що „у зв'язку з останніми подіями в Україні, а зокрема найновішою там хвилею арештів українських культурних діячів, це засідання Політичної Ради буде присвячене сучасним процесам і розрухам, що зараз проходять на Батьківщині". На порядку нарад, крім формальностей, є доповіді ред. Осипа Зінкевича про „Боротьбу в Україні за свободу" та проф. Івана Вовчука про „Дві протиставні сили в імперії". Опісля будуть запити і дискусія та схвалення відповідних резолюцій.

Відбулося засідання Президії і ВО УНРади

Мюнхен (УІБ). — Засідання Президії УНРади відбулося 22-го січня ц.р. у приміщенні ДЦ УНР в Мюнхені. У ньому взяли участь президент УНР в екзилі М. Лівицький, члени Президії, члени Виконного Органу на чолі з головою С. Довгалем та декілька членів УНРади. Засіданням керував вик. обовязки голови УНРади д-р Петро Белей.

На початку нарад в. о. голови УНРади д-р П. Белей відзначив, що це засідання відбувається в роковини 22 січня, після чого короткі промови виголосили президент М. Лівицький та голова ВО С. Довгаль. Прийнявши порядок нарад, Президія заслухала заяву голови фракції УНДО д-ра В. Федорончука про те, що д-р П. Кашинський перейшов до УНДО і делегатований ним у члени УНРади.

Широкий звіт про свою поїздку до ЗСА і Канади склав президент УНР в екзилі М. Лівицький, який між іншим підкреслив, що маси прихильників ДЦ УНР в ЗСА й Канаді повністю підтримують сучасний курс політики органів ДЦ УНР — морально і матеріяльно, і в зв'язку з тим слід докласти всіх зусиль, щоб представники від Громадського сектору якнайшвидше увійшли у склад керівних органів УНРади.

Загальний звіт про діяльність ВО УНРАДИ склав голова ВО С. Довгаль, підкреслюючи, що на загал діяльність органів УНРади в різних країнах проходить нормально. В деяких країнах, як от в Англії та в Пів. Америці прийшлося поробити деякі зміни в особистому складі представництв. На пропозицію ВО УНРади Президія УНРади постановила відбути 7-му Сесію в серпні ц. р., під умовою, що до цього часу закінчаться вибори до Громадського сектору.

Після того Президія УНРади вислухала звіт члена ВО І. Тарасюка про його поїздку до Англії з метою обговорення справи купна дому для ДЦ УНР з місцевими діячами. Відбувши ряд розмов з громадсько-політичними діячами, п. І. Тарасюк організував там спеціяльний Комітет купна дому на чолі з п. Бабицьким. Президія УНРади прийняла до відома постанову ВО УНРади, що в найближчому часі відвідає Англію през. М. Лівицький.

Президія вислухала звіт керівника ресорту зовнішніх справ д-ра В. Федорончука про його заходи на терені ООН як також про зв'язки з представниками окремих держав. Уся акція ресорту зовнішніх справ є скерована в тому напрямі, щоб докладно інформувати чужинецький світ про події в Україні та невпинні совєтські пропаганду, яка доказує „суверенність" УССР.

Президія прийняла до відома заходи в справі організації Т-ва Сприяння УНРаді у Мюнхені та дальші заходи в справі створення окремого Представництва УНРади на Німеччину.

Засідання Виконного Органу ВО УНРади відбулося 22 січня ц.р. На ньому відзначено роковини 22 січня. Після того през. М. Лівицький склав коротку доповідку про своє перебування в Америці, а потім члени ВО вислухали звіт голови ВО С. Довгаля про діяльність ВО, починаючи з попереднього засідання Президії УНРади аж до 15 січня ц.р. Згідно з переведеними у ЗСА розмовами з нашими науковцями ВО УНРади постановив покликати Комісію дослідів проблем СССР на терені ЗСА та просити проф. Клівлендського університету М. С.

(Продовження на стор. 3-ій)

ОСТАННЬО ЗААРЕШТОВАНІ

ІРИНА СТАСІВ-КАЛИНЕЦЬ

Народжена 1940 року, дружина відомого західньоукраїнського поета Ігоря Калинця, автора збірок поезій „Вогонь Купала" (1966), „Поезії з України" (1970) та „Підсумовуючи мовчання" (1971), і сама ж авторка друкованих у періодиці віршів для дітей і молоді. Закінчивши навчання у Львівському Університеті, була викладачем української мови і літератури на підготовчому факультеті Львівського політехнічного інституту. Звільнена з праці в інституті 1970 р., працювала ткалею. Виступала із клопотанням в справі арешту й засуду В. Мороза.

СТЕФАНІЯ ШАБАТУРА

Народжена 1938 року, мисткиня, працювала в ділянці мистецького килимарства. Запроєктовані нею килими були експоновані на багатьох мистецьких виставках, зокрема ж у грудні 1971 року на республіканській виставці-ярмарку у Києві. Широко відомі в Україні її килими „Іван Котляревський" (1969) та „Ходить Довбуш молоденький попід Бескид зелененький" (1970). Виступала з клопотанням про допущення її на суд В. Мороза.

Ліво-марксистські сили в Чіле визнають свої неуспіхи

Сантіяго. — Чілійський ліво - марксистський уряд на чолі з марксистом д-ром Алленде після недавньої поразки в льокальних виборах відбув таємне засідання. Після того був опублікований документ, підписаний представниками лівих партій, включно з комуністами, в якому визнається, що урядові до нині не вдалося втягнути широкі народні маси в „процес революційних перемін". Причину такого неуспіху уряд вбачає в бюрократизмі службовців, адміністративних хибах, проявах партійного сектантства тощо. Щоб розв'язати всі проблеми, сказано в тому документі, треба „мобілізувати до активности робітників, селян і взагалі найширші елементи", особливо — жіноцтво, аби вони брали активну участь в „будуванні соціялізму в Чіле". На останніх недавніх виборах місцевого значення урядова „Народна єдність" програла, а виграли її ідеологічні противники з партії Християнських Демократів. Проти лівих урядових кандидатів голосували в тих виборах селяни, бізнесмени, малі промисловці й жінки.

МИТРОПОЛИТ МСТИСЛАВ ІНФОРМУЄ ПРО СТАН І РОЗВИТОК УПЦ, ПРО СПІВЖИТТЯ МІЖ ЦЕРКВАМИ ТА ІНШІ ПРОБЛЕМИ

Джерзі Сіті. — Стан і розвиток Української Православної Церкви в ЗСА та нові великі можливості її розвитку, дальші змагання до об'єднання Української Православної Церкви всіх юрисдикцій у спільному Соборі Єпископів, співжиття з іншими українськими Церквами, зокрема з Українською Католицькою Церквою, що його поважно скомплікували деякі вислови і твердження в останніх архипастирських посланнях Ієрархії УКЦ, плянування спільного виступу Ієрархій всіх Церков з протестом проти нових переслідувань в Україні та в обороні переслідуваних комуністичним режимом, та цілий ряд інших українських церковних і громадських проблем були предметом понад двогодинної конференції, що її відбув Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА Владика Мстислав з редакторами „Свободи" в середу, 9-го лютого, в пополудневих годинах у приміщеннях редакції. До редакції завітав Владика Мстислав в товаристві свого секретаря о. Юрія Печенюка. В інформаційній конференції взяли участь усі редактори „Свободи": А. Драган, В. Давиденко, І. Кедрин, Б. Кравців, Л. Полтава, Любов Коленська та редактор „Українського Тижневика" З. Снилик і частинно головний предсідник УНС Йосип Лисогір та заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, як також приявний в тому часі в редакції редактор-емерит д-р Лука Луців. Владика Мстислав насамперед поінформував редакторів про сесію Ради Митрополії, що відбулася минулого тижня, та про її рішення, про закуп прилеглої до Осередку УПЦ в Бавнд Бруку великої посілости і ряд інших подій та справ і опісля відповідав на численні запити редакторів. Точний текст запитів і відповідей буде своєчасно надрукований в „Свободі". Владика Мстислав вважає, що публічна інформація та публічне обговорення важливіших справ, включно з наболілими, може тільки допомогти в їх наладнанні. Це й було ціллю його відвідин у „Свободі" та конференції з редакторами.

Пресова конференція в редакції „Свободи". На фото (зліва): ред. Вячеслав Давиденко, ред. Любов Коленська, ред. Іван Кедрин-Рудницький, редактор-емерит д-р Лука Луців, за ним стоїть ред. Леонід Полтава, стоїть ред. Зенон Снилик, сидять: ред. Богдан Кравців, Митрополит Мстислав і о. Юрій Печенюк. Крім видних на фотознімці, в конференції взяли участь ред. А. Драган та частинно гол. предсідник Йосип Лисогір і заступник гол. предсідника Володимир Сохан.

Відповідаючи „горезвісному" Б. Кравцеву і „Визвольному Шляхові", Л. Новиченко закликає „давати нещадний бій буржуазно-націоналістичній ідеології"

Київ. — На сторінках київського органу Правління Спілки письменників України „Літературна Україна", число 10 за 4 лютого ц. р. з новою атакою проти українських „буржуазних націоналістів" виступив відомий режимний літературознавець, доктор філологічних наук Леонід Новиченко. В статті п. н. „Нові обрії критики", в основу якої покладено виступ цього ж літературознавця на цьогорічному січневому пленумі Правління Спілки Письменників СССР у Москві, Л. Новиченко заатакував зокрема Б. Кравцева за його вміщену у мюнхенській „Сучасності" статтю про 6-ий з'їзд Спілки Письменників України і лондонський „Визвольний Шлях" за його коментарі з приводу цього ж з'їзду.

В атаці, що займає майже четвертину статті, Л. Новиченко висловлює такі ствердження й вимоги:

„На повний зріст висувається перед критикою вимога рішучої, наступальної боротьби з ворожою ідеологією, зокрема з підступними міфами та фальсифікаціями, що їх поширюють різні „радянологи", серед яких не останнє місце посідають українські буржуазні націоналісти.

„Не варто залишати без відповіді, скажімо, злосливі наклепницькі вигадки, до яких ці професійні обмовники вдаються, „розглядаючи" наше літературне сьогодення і „відгукуючись", зокрема, на останній, VI з'їзд письменників Радянської України.

„Дійти, наприклад, до того, щоб твердити, що „шостий з'їзд відбувався під знаком відсутності, повного виелімінування л і т е р а т у р н о ї молоді" (так чорним по білому написано в мюнхенській „Сучасності"), – це значить побити всі рекорди свідомої дезинформації своїх читачів. Кожен, хто був на VI з'їзді (а були всі літератори республіки і чимало гостей), бачив цю молодь, слухав її виступи, мав змогу обізнатися, нарешті, з цифрами, які свідчать, що за останні роки до складу Спілки письменників України прийнято велику кількість молодих — віком і стажем — літераторів.

„Брехлива версія про відсутність і „вилучення" творчої молоді потрібна горезвісному Б. Кравцеву (це він робить такі відкриття") для того, щоб знову — в котрий раз! — вивести на світ божий заяложену тезу про „боротьбу поколінь" у радянській літературі і радянському суспільстві. Але даремне він намагається протиставити молодь „більшості членів СПУ", які, мов-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Відбудеться вечір фолкльору Поневолених Націй

Ню Йорк. — Заходами відділу Американських Прихильників АБНародів, ПАБНА, і за спонзорством Комітету Поневолених Націй, у суботу 12 лютого о 8-ій вечора в залі „Джуліян Річмен гайскул" при 67-ій вул і 2-ій евню в Ню Йорку відбудеться великий концерт — Вечір фолкльору Поневолених Націй, з виступами багатьох мистецьких одиниць і ансамблів різних народів. Українці будуть представлені Виставкою емалій на тему княжих часів України-Руси мистця Константина Шонка-Русича та виступами хору СУМА „Жайворонки" під керівництвом інж. Степаняка, танцювальним ансамблем „Верховинці" під керівництвом хореографа О. Гензди і танцюристами - жінками з Асторії під керівництвом п-і О. Оприско. Квитки в книгарнях і при касі.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ ПРОТИ ПРОДОВЖУВАННЯ ЗБРОЄНЬ

Вашингтон. — Президент Ніксон виголосив в середу 9 лютого ц. р. одногодинну промову через радіо „Про стан світу", яка була щорічним звідомленням про міжнародну ситуацію й американську закордонну політику. Те звідомлення охоплювало 95.000 слів і стосувалося властиво всіх частин світу та більшости їхніх країн. Найбільше уваги Президент присвятив Совєтському Союзові та Комуністичному Китаєві. Він звернув увагу, що ЗСА й СССР ведуть затяжні переговори про обмеження стратегічної офензивної і дефензивної зброї і що існують деякі вигляди на домовлення, але водночас вказав на безперервне велике зброєння Совєтського Союзу. Президент підкреслив, що коли те зброєння Совєтів буде продовжуватись, то й ЗСА будуть примушені видавати більше на свою модерну зброю. Президент підкреслив засадничі розбіжності між ЗСА і СССР, джерелом яких є діяметрально інший підхід до міжнародних справ та до розвитку світових подій. Совєти, мовляв, уважають, що міжнародне напруження і конфлікти у світі є чимсь природньою річчю, яка виходить із клясових різниць, і тому важко розв'язувати ті проблеми із СССР на базі реалізму. Ніксон запевнив, що покращання відносин між Вашингтоном і Пекіном не має на цілі антагонізувати Москву, та окремий уступ присвятив американсько - я п о н с ьким взаєминам. Він підкреслив, що коли ЗСА рішили зірвати з 20-річним станом повної ізоляції Комуністичного Китаю, то це не мало й не має нічого спільного з відмовленням Америки від її союзів та зобов'язань. Президент підкреслив тривкість і непорушність союзницьких взаємин Америки з Японією і Республікою Китаю, себто Вільним Китаєм з його осідком на Тайвані (Формозі). Проблема Тайвані — говорив Президент – мусить бути мирно вирішена між обома китайськими урядами, але Америка не буде диктувати їм, як вони мають зробити це. Про експансивні амбіції Совєтського Союзу Президент говорив ще при обговорюванні ситуації у Південній Азії та на Близькому Сході. Президент заявив упереш, що він мав цілком певні інформації про замір Індії розбити пакистанські збройні сили і приєднати до Індії Кашмір, а не тільки допомогти бенгальцям. Тому ЗСА мусіли спротивитися плянові на знищення пакистанського союзника Америки. Коли Індії залежить на п о к р а щ а н н і взаємин з Америкою, то для цього стоїть відкритий шлях розмов, але це залежить також від її становища супроти її сусідів на півдні Азії.

— Президент висловився з признанням про зріст політичної й економічної сили Західньої Европи і її краще розуміння потреби побільшити видатки на оборону. Також щодо Африки Президент ствердив щораз більший тамошній поступ. Весь обширний звіт Президента був втриманий у реалістичному, легко оптимістичному насвітленні.

Приз. Ніксон закликає до єдности народу в справі В'єтнаму

Вашингтон. — Президент Ніксон присвятив у своєму обширному звеленні „Про Стан Світу" увагу також своїм демократичним критикам, які виступають проти його політики супроти В'єтнаму. Президент потвердив ще раз право до критикування його, але просив висловлювати свої критичні заваги так, щоб не давати ворогові нагоди і причини продовжувати війну. Президент підкреслив, що він не сумнівається у добру волю і не піддає під сумнів патріотизму демократичних критиків, але пригадав, що „існує тільки один президент" З'єднаних Стейтів, який говорить в імені всієї нації. Президент не назвав нікого за іменем і його виступ у цій справі по суті покривався з заявами різних членів державної верхівки, що гостре критикування демократичними президентськими кандидатами останньої мирової пропозиції Ніксона про замирення у В'єтнамі йшло на руку ворогові, але заваги Президента були втримані у спокійному й куди лагіднішому тоні, ані ж різних отих членів державної верхівки. Президент висловив жаль, що комуністичний ворог, підбадьорений внутрішньою американською незгодою в справі замирення, відкладе, мабуть, те замирення аж після листопадових виборів.

З УВАГИ НА ДЕНЬ ЛІНКОЛЬНА

З уваги на День Лінкольна, „Свобода" з датою суботи, 12-го лютого, не появиться. Чергове видання „Свободи" друкуватиметься в понеділок, 14-го лютого, за датою наступного дня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $18.00, на пів року — $9.50, на 3 місяці — $5.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ЗАМІСТЬ РЕДАКЦІЙНОЇ

У День Великого Емансипатора

ГЕТТИСБУРГСЬКА ПРОМОВА ЛІНКОЛЬНА

Вісім десятків і сім років тому наші батьки здвигнули на цьому континенті нову державу, народжену у вольності та з думкою, що всі люди є створені рівними. Власне тепер ми зайняті великою громадянською війною, випробовуючи, чи ця або будь-яка інша нація, так створена і з таким призначенням, може довго встоятись. Ми зустрілися на великому побойовищі тієї війни. Ми прийшли, щоб частину цього поля присвятити на місце вічного спочинку тим, які тут віддали своє життя, щоб могла жити ця нація. Це цілком слушно і правильно, що ми повинні це вчинити. Але, в ширшому розумінні ми не всилі віддати, ми не всилі посвятити, ми не всилі звеличати цієї землі. Сміливі мужі, живі і мертві, які тут боролись, освятили її далеко понад нашу слабу спроможність до цього щонебудь додати або відняти. Світ зверне малу увагу і не довго пам'ятатиме те, що ми тут говоримо, але він ніколи не може забути того, що вони тут довершили. Це радше нам, живим, треба тут присвятити себе цьому незавершеному ділу, яке так благородно довели досі ті, що боролися. Це радше нам тут треба присвятити себе цьому великому завданню, що залишається перед нами, аби ми від цих вшановуваних поляглих набрали більшого запалу до цієї справи, за яку вони віддали останню мірку посвяти: аби ми тут свято постановили, що ці поляглі не загинули даремно, що ця нація, про Божій допомозі, матиме нове народження волі та що влада народу, через нарід і для народу не щезне з лиця землі.

Геттисбург, 19-го листопада 1863

Росія і Україна

З опублікованих у закордонній пресі матеріялів, що увійшли чи мали увійти до 5-го випуску підпільного „Українського Вісника", авторів і редакторів якого намагається встановити тепер КГБ, арештуючи направо й наліво українських діячів культури, на особливу увагу заслуговує призначена для цього ж випуску стаття п. н. „Становище редакції „Українського Вісника" до російської „Хроніки поточних подій" ". В українській захалявній літературі це, мабуть, чи не перша спроба проаналізувати й з'ясувати становище і ставлення росіян до України, до українців і українського питання в Совєтському Союзі.

З висновків проведеної аналізи виходить, що жадна з існуючих і діючих в СССР дисидентських груп ніякого виразного і позитивного становища до українського руху не зайняла. Редакція „Українського Вісника" стверджує, що навіть такий „ліберальний" і „щиродемократичний" Комітет охорони прав людини, що його очолюють Сахаров, Чалідзе і Твердохлєбов, „свого відношення до прав не-російських націй і гарантій цих прав... ніде ясно не визначив". Якщо йдеться про видавану певними російськими дисидентськими колами „Хронику текущих событий", то й вона не зайняла виразного становища до національних прав і свобід окремих народів у складі СССР. Не висловилася і не висловлюється щодо такого чи іншого вирішення національного питання також більшість з існуючих або й уже розгромлених дисидентських організацій. „Ні одна з тих організацій с т в е р д ж у є т ь с я у згаданій статті „У к р а ї н с ь к о г о Вісника", — не випрацювала будь-якої програми розв'язки національного питання в СССР і не задеклярувала свого відношення до національних потреб і національних рухів в СРСР. Створюється враження, що, змагаючи до радикальних змін в різних сферах суспільного життя, учасники тих груп бажають в національному питанні в певній мірі зберегти статус кво". Що більше чи й що гірше, між цими групами й організаціями „появляються й такі, які критикують владу і „лібералів" з реакційних, відкрито шовіністичних позицій, добиваючись навіть формальної ліквідації СССР і створення воєннодемократичної неділимої Росії...

Як виходить із проведеної „Українським Вісником" аналізи та її висновків, покладати якісь надії чи то на правих, чи й на ліберальнодемократичних росіян, чи будь-яку їх допомогу немає ніяких реальних підстав. У відношенні до українства всі вони дихають одним — неділимістю і самодержавством. Як позитивне явище треба трактувати те, що українці в СССР починають цю правду усвідомлювати.

Ярослав Курдидик

ПРОПОЗИЦІЇ МИРУ І МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗБРОЇ

Коли президент Ніксон відійде, — пише представник Італійської Пресової Служби П. Чіоне, то не лише у ЗСА, але й в цілому вільному світі будуть його згадувати, як одного з тих великих президентів, що їх характеризують особиста відвага, незалежність у діянні і велика дипломатична гнучкість. Уже тепер, — пише Чіоне, — можна стверджувати, що Ніксон не змарнував свого трилітнього перебування у Білому Домі і досить вдало намагався розв'язувати всю ту заплутану та завуальовану спадщину по своїх двох попередниках.

За свою відвагу та відвертість у ставленні світу перед „доконаними фактами" президент Ніксон нажив собі в ліберальних колах ЗСА, як також у комуністичних державах чимало ворогів. Але, з другого боку, він здобув собі, без уваги на ідеологічно - політичне забарвлення окремих держав, щиру повагу й пошану. Він — перший з-поміж американських президентів, що своєю подорожжю до Пекіну й Москви поставив ціллю „договоритися" і усунути,, очевидно, у найкращій вірі, деякі перегороди, що стали впоперек шляху до справжнього миру, поставив конференцію в справі нуклеарного обмеження у „площину реалітету", відкрив і розказав про закулісся замирення з Північним В'єтнамом, не згадуючи вже менших засягом, але теж важливих проблем.

Бо й справді, всі дотеперішні конференції в справі обмеження нуклеарного збросння, замість привести до будь - якої злагоди чи домовлення, приводили до щораз більших комплікацій і вкінці замотали її так, що ті зустрічі нагадували собою „молочення порожньої соломи". Від 1969 року, відколи розпочалися американсько-совєтські переговори („САЛТ"), обидва партнери не то щоб обмежували своє нуклеарне озброєння, а якраз навпаки — продукували кожного року щораз нові і досконаліші типи ракет та нуклеарних голівок до своїх атомових арсеналів. За вістками розвідчої мережі прибуло їх коло 800 штук.

Минулого року був, щоправда, час, коли большевики погоджувалися на наперед визначену кількість ракет АБМ, якими обидві сторони мали охороняти обшир, де були розміщені у підземних силосах міжконтинентальні ракети - велетні, а далі — щоб АБМ розмістити, як охорону обидвох столиць, найважливіших портів та найбільших індустрійних осередків.

Але, як виходить зі звітів експертів з останньої конференції у Відні, яка, до речі, зайшла теж у сліпий кут, Москва зовсім змінила свою попередню пропозицію. Сталося це з двох причин. Перша: її протиракетні ракети з 1964 р. так „перестарілися", що треба було замінити їх новими, модерними. І друга причина, ще важливіша: большевики ніяк не хочуть розкрити, як розбудована і де розташована їхня радарно - оборонна система.

Експерти - е л ектроніки кажуть, що радарно - оборонна система являє собою своєрідну „Ахіллесову п'яту" Совєтського Союзу. У порівнянні з останніми західніми досягненнями вона має приблизну таку засяжність дії, як відома мережа „Дю Лейн", що її, до речі, американці частинно змодернізували, але у більшості її функції перебрали на себе електронічні сателіти, дій і засяжности яких ніхто, крім засекречених фахівців, точно не знає.

Одне, в чому Совєтський Союз перевищує Захід, це його „москітова підводна фльота", що складається з яких 500 підводних човнів, в тому числі коло 40 з нуклеарним погоном, хоч ще й досі не мають вони ракет типу „Поляріс - Посейдон", які в ЗСА приспішено переробляють і перемонтовують.

У Відні представник Москви висунув пропозицію, щоб на наступному засіданні „САЛТ" обговорити справу обмеження розбудови підводної фльоти, головним чином підводних винищувачів субмарин.

Як виходить із повідомлень таких поінформованих воєнних коментаторів, як Дж. Гріне, Р. С. Клеймен і А. К. Меррін, у ЗСА спроєктували підводний винищувач з таким вдосконаленим сонарним приладдям, що Москві потрібно щонайменше п'ятьох років, щоб наздогнати їх у цій ділянці. А за той час ЗСА можуть наладнати широку продукцію винищувачів. Кошти побудови підводних винищувачів становлять 25-35 мільярдів долярів.

Є також вістки, що окрема комісія, яка складається з найкращих експертів, дораджує Президентові не припиняти з большевиками переговорів, але не затормувати в них справи обмеження у розбудові підводної фльоти. Американська фльота повинна не лише усунути загрозу, що постала із кількісної переваги совєтської фльоти, але й своєю якістю та потужністю значно її перевищувати.

Нова американська зброя матиме ще й ту перевагу над суходільними ракетами, що їх не можна буде знищити або вибити з ладу, коли б ворог несподівано напав на Захід. А це найбільш ефективно відстрашувало б ворога від рішення іти на такий риск.

Чи не найбільш переконливим показником серйозности положення є те, що Президент звернувся до Конґресу з пропозицією затвердити оборонний бюджет у висоті 83.4 мільярда долярів — на 6.3 мільярда більше, як було дозволено на 1972 фіскальний рік. З цієї суми 3.1 мільярда мали б піти на підвищення платень військовикам та кошти адміністрування, а 3.2 мільярда дол. на вдосконалення оборонної системи.

Найважливіші цілі, які ставиться перед національною обороною це: 1) побудувати нові типи підводних човнів, ракети яких мали б засяжність 6 тисяч миль; 2) вдосконалити АБМ ракетами типу „Сейфґард" коштом 1.5 мільярда долярів; 3) перевести модернізацію збройних сил коштом 750 млн. дол.; 4) приспішити побудову нового бомбовика, який заступив би „старий" Б-52; 5) побудувати ще один авіоносець з нуклеарним погоном, 5 швидкохідних фреґат з ракетовикидними і 7 нових нищильників коштом 3.5-4-5 мільярдів долярів. У загальному ця сума становитиме 32% усього державного прибутку.

Все це вказує на те, що ЗСА хоч і надалі будуть висувати пропозиції світового миру, але миру, спертого на щораз більшу мілітарну силу.

В. Чапленко

ЯК „СИРОТІЮТЬ" СУЧАСНІ УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ НА ЧУЖИНІ

(1)

Слово „сиротіють" у такому розумінні, як я його вживатиму в цій статті, я взяв із нотаток В. Винниченка „Думки про себе на тім світі" (про себе — російський вислів, що означає „думки не вголос", як це автор і пояснює в своїм тексті). Ці нотатки оприлюднив Г. Костюк у журналі „Сучасність" за вересень 1971 р. В. Винниченко говорить про своє „сиротіння" а) в умовах українського еміґраційного суспільства та, очевидячки, на західньоукраїнських землях, з якими в нього не було контактів, і б) у відношенні до українського народу на Наддніпрянщині й Кубані, від якого його відгороджував большевицький кордон. Хоч він про перше „сиротіння" пише дуже невиразно, а натискає переважно на друге, але, знавши його політичну ізоляцію серед еміґрантів та на західніх українських землях, можна припускати, що саме це „сирітство" й підказало йому думку писати ці „думки... на тім світі".

Це ж на еміґрації та перед лицем західньоукраїнського суспільства він опинився був у становищі, „майже тотожнім зі станом мертвих", тим часом як у „Радянській Україні" його твори видавали майже аж до самогубства М. Хвильового та М. Скрипника, а ці нотатки він почав писати на початку 1933 року. „Оце єдине, що мені лишилося, — пише він, — думати про себе" (тобто, нагадую, „думати не вголос"). І далі: „Ну, а поза тим і діяти хочеться". Це останнє для його невсипущої вдачі було дуже важливе, а „діяти" тоді так чи так він міг лише на еміґрації або на західньоукраїнських землях. Та саме в цих умовах і туди „гріхи" його „душі" „в рай і не пускали". А вже виразно еміґраційні умови він мав на увазі, коли писав про „старече" (моє слово) „сиротіння": „З кожною смертю сучасника, навіть особисто незнайомого, навіть клясово чи індивідуально неприязного, літня людина наче сиротіє... Нема тої людини, що на ній часто зупинялася думка, що через неї виникали певні почуття, якій часом хотілося „показати" (очевидячки, у значенні „ось я тобі покажу, який я графоман", абощо — В. Ч.). Щодо „сиротіння" у відношенні до українського народу на Наддніпрянщині й Кубані, то він це називає „сиротінням по Україні". „Дуже можливо, що мене й до смерти забудуть там", — пише він із сумом.

Мені здається, що таке визначення психічного стану письменника на чужині можна прикласти й до сучасних українських письменників у вільному світі. І в нас (бо я пишу й про себе як письменника) є вже почуття „сиротіння" і серед свого еміґраційного суспільства, і щодо українського народу на Україні. Тільки через те, що мова йде вже не про одну людину, а про різні вікові групи (старі й молоді письменники) та про походження письменників з різних українських земель, тут доводиться говорити не лише про два згадані аспекти „сиротіння", а й про певні „різновиди" їх у межах цих аспектів.

Але спочатку слід сказати про однакове „сиротіння" всіх українських письменників на чужині. Це буде передусім „сиротіння", пов'язане з вимиранням українських читачів у цьому нашому середовищі. Тут, мабуть, кожен із нас може відзначити факти, що той чи той довголітній читач несподівано відмовляються від надісланої йому книжки, пишучи, що він уже живе на пенсії і не може більше купувати книжок або що очі йому вже „не служать". Ба більш: бувають і такі випадки, що письменник одержує листа англійською мовою, в якому хтось із рідні читача пише „олд мен дайд", а ми, мовляв, не вміємо читати по-українському. Я беру це з однієї статті проф. Я. Рудницького, але й я одержував такі англійські листи.

Молодші ж покоління, часто навіть ті, що народилися ще на рідних землях і освіту тільки закінчували на чужині, українських книжок, за моїми спостереженнями, не читають. У цьому розумінні ситуація склалася така, що якби хтось хотів роздавати книжки безплатно, то й то нікому. „Сиротою" почуває себе наш письменник і тоді, як його книжка розходиться, але на неї немає відгуків.

Тугу за відгуками читачів та критиків на написані твори я знаю з листів тих письменників, що з ними листуюся. Іноді вони, знавши мене як критика, просто просять: Напишіть, будь ласка хоч щонебудь". Я так само завжди сподіваюся, що хтось про мою творчість напише, але здебільшого марно, і така, наприклад, моя велика обсягом книжка, як „Драматичні твори", так і не дочекалася будь-якого відгуку. Таке „сирітство" відчував Т. Шевченко тоді, як „лихі люди" „приспали були Україну" так, що навіть його геніяльний „Кобзар" не мав читачів. І він писав: „Ніхто не гавкне, не лайне, неначе й не було мене"...

І хоч Україна давно вже прокинулася „в огні", але цей „вогонь" на чужині дедалі більше вигасає, а почасти політичні вітри відносять його на Україну. А це теж призводить до „сиротіння" українських письменників на чужині. Як про це не раз уже писано, наше еміґраційне суспільство вже не вірить у те, що українські письменники у вільному світі можуть щось путнє написати, і більше цікавиться „радянськими" письменниками, перевидаючи їхні твори такими накладами, які еміґраційним письменникам, що здебільша видають свої твори власним коштом, і не сняться. Цим успіхам „радянських" письменників заздрити не доводиться, бо це не літературні успіхи, а суто політичні, але це, кажу, також призводить до „сиротіння" письменників - еміґрантів.

„Сиротіння" старих наших письменників пов'язане з вимиранням їхнього покоління і самої їхньої групи. У цьому розумінні я виразно „осиротів" по смерті Ф. Мелешка як читача моїх книжок. Він же був для мене один з небагатьох письменників, що прочитував мої писання і обов'язково відгукувався на них чи то листовно (як я був далеко), чи телефонічно. Ці його відгуки я тим більше цінив, що він, доживши до глибокої старости, зберігав до останнього свого зідхання ясну свідомість і розум та цікавився нашим літературним життям. Більшість же тих письменників, до яких я надсилав свої книжки, як правило „мовчали", а інколи навіть не повідомляли про одержання їх. Був у мене й один „ворог", якому я хотів часом „показати" (мовляв Винниченко). Він хоч фізично ще й не вмер (нехай йому не вадить, як не чує), але відійшов від українства, і мені більше нікому „показувати", а це мене також „осиротило".

Групі молодших наших письменників, як от т. зв. Нюйоркська група, доводиться варитись у власному сокові через відзначену вище відсутність читачів їхнього покоління.

(Продовження буде).

ГЕТЬ

Чорна, Хижа ніч,
а в ній —
незайманий білий сніг,
і мій тихий
крик душі.

Віжу —
білими замерзлими полями.
Вітер зриває віддих,
і чути дикий
стукіт серця в
порожнечі поля.

Віжу геть —
далеко від
сірого лябіринту міста,
до —
чистих струмків,
і до свіжого запаху
молодих ромеців.

Геть —
далеко від
сірих, непорушних мурів
ваших думок,
до —
твоїх темних очей.

Геть —
далеко від вас.
Геть...

ХРИСТЯ КОЛЕНСЬКА

Ірвінґтон, 2 лютого, 1972

З НАШИХ ВИДІВ

НАШ ПАН ЗУДАК

Якщо не всі, то багато з вас відав пригадують собі дотепну карикатуру в 12-му числі „Лиса Микити" (за грудень м. р.), що мала підпис: „Вийшла Книга про ЗУАДК, БРАТ - БРАТОВІ". На образку показано групу визволеного жіноцтва, як воно протестує і маніфестує, нібито під будинком ЗУАД-Комітету в Філядельфії, а перша з пань у колоні тримає таблицю з написом: „А де сестри?"

Коли екзекутивний директор ЗУАДК, він же поет Остап Тарнавський, показав це число „Лиса Микити" президентові ЗУАДК д-рові Володимирові Ґаланові, пан доктор розгублено посміхнувся, протер окуляри і спитав:

— Ну, гаразд, пані на образку питаються — „Де сестри"... А я вас, пане Остапе, тепер спитаю: „А де книжка?.."

Цілий „віц", як бачите, полягає в тому, що коли хитрий „Лис" узяв собі на зуба книгу про ЗУАДК „Брат - Братові", ця книжка, фактично, ще тоді не існувала. Її не тільки не було в той час на книгарських полицях Ню Йорку чи Філядельфії; вона ще навіть не дійшла до переплетні „Біблос", бо з технічних, як то кажуть, причин застрягла в друкарні „Свободи". Але наш „ЗУДАК" має спеціяльні права і привілеї у достойного Ека, а це, мабуть, тому, що той же „пан Зудак" привіз у 1949-му році до тієї обітованої землі цілу редакцію берхтесґаденського „Лиса" на одному кораблі.

Ну, але це вже належить до історії. Сьогодні, слава Богу, коли пишено ці рядки, книга „Брат - Братові" вже прикрашає полиці наших книгарень і викликає своєю появою жваве зацікавлення серед української громади. Книжка виглядає солідно, як і установа, про котру в ній пишеться: надрукована на добірному папері альбомного формату, має 264 сторінки друку, з численними ілюстраціями і фоторепродукціями документів, а до того всього пишається чепурним оформленням мистця Богдана Титли. Всякий безсторонній читач, а навіть критик, тільки побіжно кинувши оком на її зміст, зразу переконається, що автор книжки не зробив кривди ні братам, ні сестрам. Навпаки, активній участі нашого жіноцтва в допомоговій та переселенчій акції ЗУАДК присвячено окрему увагу, зокрема славному Нюйоркському осередкові!

З передмови автора книги О. Тарнавського довідуємось, що машинопис цієї праці був готовий до друку ще в 1955 році, на час відзначування 10-літнього ювілею ЗУАДК. Але, як стала її читати редакційна колеґія, добавляти свої доповнення і коментарі, то справа затяглася, ніпроку, аж до 25-річчя нашої заслуженої установи.

„Велл, — як сказав би в цьому місці мій земляк, пан Татух, — в теперішні часи не лише тяжко хмародера збудувати, але й не легко сторію написати." А книга „Брат - Братові" — це не тільки історія ЗУАДКомітету, доведена до 1970-го року, це теж, у певному аспекті, історія української еміґрації в цій країні. І в цьому її подвійна цінність.

Ікер

Ольга Приходько

КАМ'ЯНЕ СЕРЦЕ

(18)

Але дехто з дівчат не сподівався зустрічі і, не звертаючи уваги ні на кого, швидко поспішав додому, де чекало багато пильної праці. Ось до таких дівчат належала Женя Гуревич. Вона ніколи не затримувалась розмовами з товаришками, на бульвар не заходила, але найкоротшою дорогою летіла додому, бо знала, що спрацьована мама чекає і буде гніватися, якщо спізниться.

Хоч Женя мала багато знайомих хлопців, які ходили до Валі і до інших квартирантів, ніколи нікому з них у голову не приходило проводжати Женю або розпочинати з нею якісь романтичні відносини, хоч вона була гарненька, свіжа, біленька, з тяжкою золотою косою, а одночасно мила, весела й розумна. Всі хлопці дуже добре до неї ставилися і любили її як добру товаришку, яка і записочку передасть секретно, і розкаже якусь історію про гімназію, про товаришок, про вчителів та клясних дам, а до того дуже цікаво оповідає веселі анекдоти.

Бувало по вечері, коли Женя вже прибере зі стола, хлопці просять її, щоб трохи посиділа з ними та розказала хоч одну анекдоту. Тоді була найкраща забава, але сміялися потиху, щоб пані Гуревич не почула, бо вона за це сердилася на Женю, що, мовляв, перешкоджає хлопцям вчити лекції. Хоч більшість із цих анекдот була усім відома, у Жені виходило то дуже смішно. До того ж вона мала дуже виразисту міміку. Женя для них була така близька, своя, як сестра, і не було в ній тієї таємничої романтики, яка вабила хлопців до дівчат. Була вона завжди скромна і скромно, навіть бідно вдягалась, гладенько зачісувалась, і не було в її поведінці ані тіні кокетування. А для романтики потрібна чи навіть необхідна відповідна декорація...

Женя ходила до тієї самої кляси, до якої ходила баронеса. Женя знала, чи вірніше догадувалась, що Валя зідхає власне по баронесі і ловить кожне слово про неї. Часами він навіть передавав через Женю якісь вірші чи таємні записки для неї. Женя робила це дуже обережно. Вона вміла берегти таємниці і ніколи нікому їх не прозраджувала.

IX

МАТУРАЛЬНИЙ БАЛЬ

Шкільні роки пливуть швидко, як та весняна вода.

Валя закінчував гімназію. Того самого року в жіночій гімназії кінчала та кляса, до якої ходили баронеса і Женя. В тій клясі випадково було ще кілька дівчат, родичі яких належали до міської еліти. Батьки цих дівчат хотіли, щоб матуральний баль їхніх донечок був особливо урочистим, і старалися про то хто як міг. Генерал, командир полку запропонував військову оркестру, власник оранжерії обіцяв декоративні рослини, власник цукорні мав подарувати солодощі для буфету, а власник папірні — кольорові ліхтарики, серпантин, конфеті. Чиясь мама дала килими для прикрашення естради, друга — посуд. А всі мами старалися справити своїм донькам якнайкращі сукні, такі, щоб вони згадували про них ціле життя. Звичайно, про ті туалети дівчата мріяли ще задовго перед балем, дебатувалось про то і вдома, і в школі, шепталось про то навіть на лекціях, бо то тема хвилююча така і від того так багато належить.

Женя то все бачила, чула і відчувала, але матері не тільки не казала нічого, але навіть боялася, щоб хтось не пригадав їй про це. Хіба її бідна мати і так не має всяких турбот понад голову? А їй, Жені, тієї паради зовсім не треба. Вона ж взагалі ні на які вечірки, забави та гостини ніколи не ходила. Для чого? Вона не вміє ані гарно зачесатися, зробити собі якісь модні льокони, не має гарного вбрання, ніколи не танцювала і на такому балю напевно почувала б себе зайвою і сиділа б десь в кутку. Хіба зі співчуття хтось із знайомих хлопців запросив би її до танцю. Ні, це не для неї. Крім того вона в усьому тому особливої принади не бачить. Вона певно створена не для втіхи, а для тяжкої праці.

І коли в клясі почали обговорювати — хто кого має запрошувати на баль, а також скільки батьки хочуть дати на організацію цього балю, Женя сказала, що вона в тому не бере участи. Товаришки казали їй, що вона не мусить нічого платити, що це добровільний дар, але Женя все таки зреклася, заявивши, що вона ніколи на танці не ходила і що почувала б себе ніяково на балю, що взагалі це її не приваблює й не цікавить. Це не було правдою, вона цікавилася всім, але рішення її було розумним:. крім розчарування там не могло її чекати нічого іншого.

Але це особисте не заважало їй цікавитись підготовою до балю, туалетами товаришок, їхніми надіями, а також їхніми кавалерами. Товаришки їй довіряли і щиро оповідали про свої переживання. Хвилювались не лише дівчата, хвилювались також і деякі хлопці — чи одержать запрошення?

Це не був відкритий баль, на який може прийти будь-хто, заплативши за вступ належну ціну. Прийти могли тільки ті, які дістали запрошення. Кожна дівчина мала право запросити двох кавалерів. Вступ був безплатний. Отже, для кожного хлопця таке запрошення було не тільки бажаним, але й могло служити рекомендацією порядности, бо список запрошених мав бути строго перевірений батьківським комітетом.

Щоб радість молоді нічим не обмежувалась, щоб їх не зв'язувала присутність старших, вирішили, що нікого з батьків або опікунів не будуть запрошувати. Коли начальниця гімназії сказала, що мусить бути якась особа, відповідальна за пристойну поведінку молоді, її заспокоїли, що на балю деякі дівчата будуть зі своїми старшими братами і що диригуватиме танцями офіцер — син командира полку.

Отже, все було передбачене, все було приготоване, і нарешті настав цей чудовий день. І погода була в цей славний день також чудова.

(Далі буде)

Відбулося засідання Президії і ВО УНРади

(Закінчення зі стор. 1-ої)

[Мала] обняти керівництво цієї Комісії. В другій половині 1972 року відвідає Мюнхен кол. секретар Української Центральної Ради інж. М. Єреміїв, який виголосить ряд доповідей про добу Української Центральної Ради.

ВО розглянув також справу 7-ої Сесії УНРади і схвалив запропонувати Президії УНРади скликати Сесію по змозі в серпні ц.р., в залежності від того, чи до того часу будуть уже відомі остаточні результати виборів до Громадського сектору. Вирішено просити Комісію організаційної підготови Сесії зайнятися технічними питаннями, пов'язаними зі скликанням Сесії. ВО продискутував справу виборів до Громадського сектору і ствердив, що дотепер діють уже Окружні комісії в Канаді, Австралії, Великобританії та в Південній Америці. Організуються такі комісії в ЗСА та в Західній Европі.

СТАНЬМО В ОБОРОНІ АРЕШТОВАНИХ І ПЕРЕСЛІДУВАНИХ НА УКРАЇНІ

Знову хвиля арештів покотилася по Україні. Знову нові жертви — в тюрмах і концентраційних таборах або звільнені з праці, без найменших засобів на життя.

В половині січня 1972 року були заарештовані — В. Чорновіл, І. Дзюба, Є. Сверстюк, І. Світличний, Л. Плющ, Ірина Стасів, Стефанія Шабатура і багато інших культурних діячів і студентів на Україні і в Чехословаччині.

Попередні й нові арешти на Україні є доказом, що боротьба ведеться за найелементарніші підстави життя української людини і цілого нашого народу.

Для всіх, хто живе поза межами України, постало виразне і недвозначне питання: чи я готовий стати в обороні моїх земляків на Україні, чи я хоч чимсь можу прислужитися моїм братам і сестрам, стати в їхній обороні і брати участь в усіх оборонних акціях?

Коли відбувається демонстрація в обороні арештованих і ув'язнених, не важно хто її ініціює, — кожний з нас повинен бути серед демонстрантів.

Коли ми пишемо листи чи петиції до ОН чи державних діячів — підпис кожного з нас повинен бути під такими листами чи петиціями.

Яка протестна чи оборонна акція не відбувалась би — наш обов'язок брати в ній якнайактивнішу участь.

Ми закликаємо всіх, зокрема студентство і молодь, масово включитися в чергову акцію писання листів до нового ген. секретаря ОН Курта Вальдгайма і Президента Р. Ніксона в обороні недавно заарештованих українських патріотів.

Наша ціль зараз — побільшити цю кількість до максімум можливого.

Рівно рік тому, з ініціятиви „Смолоскипу" вислано понад 12 тисяч листів і підписів до У Танта в обороні В. Мороза й інших ув'язнених українських діячів.

Масовість висилки листів, петицій і звернень — буде доказом, що ми не байдужі до долі наших братів на Україні.

Звертайтесь до „Смолоскипу" за видрукованими петиціями, за інформаційними матеріялами в англійській мові про арешти і переслідування на Україні, за вказівками чим і як можна допомогти репресованим.

Збирайте підписи і масово шліть Ваші звернення до ген. секретаря ОН Курта Вальдгайма і до Президента Р. Ніксона.

За СМОЛОСКИП —
Організацію Боротьби й Оборони Людських Прав на Україні

ОСИП ЗІНКЕВИЧ *ЮРІЙ КАРПІНСЬКИЙ*

Нижче поданий лист проситься вирізати, підписати і вислати до Ген. Секретаря ОН — Курта Вальдгайма, або переписати і зібравши відповідну кількість підписів, вислати до нього. Бажаючих просимо звертатися до „Смолоскипу" за окремо видрукуваними петиціями.

The Honorable Kurt Waldheim
Secretary General of the United Nations
United Nations
New York, N.Y. 10017

Excellency:

In mid-January 1972 the international news agencies and world press reported a new wave of arrests of intellectuals in the Soviet Ukraine.

Among those arrested are: Vyacheslav Chornovil, Ivan Svitlychny, Ivan Dzyuba, Yevhen Sverstyuk, noted literary critics and journalists, prof. L. Plyushch, poetess Iryna Stasiv, artist Stefania Shabatura.

As in all previous instances, the only "crime" of the arrested is their opposition to the forced Russification of Ukraine, and their efforts to see to it that the Soviet Regime acts in accordance with its own laws and constitution and that the rights and dignity of individual persons be respected in line with the Universal Declaration of Human Rights.

I urge your Excellency to intervene immediately in defense of arbitrarily detented Ukrainian intellectuals and

— to assure an open trial of the arrested, in accordance with Articles 10 and 11 of the Universal Declaration of Human Rights;

— to send the Representatives of the International Court of Justice to the trail as observers;

— to appoint a special commission of the United Nations to investigate the repeated violations of human rights and basic freedoms in Ukraine, a Member State of the United Nations, by the Soviet authorities.

I sincerely hope that you will use your high office to bring about a speedy release of all illegally arrested Ukrainian patriots.

Respectfully yours,

....

Address: ....

Date: ....

Щоб мати облік скільки осіб вислали цю петицію до Ген. Секретаря ОН Курта Вальдгайма, проситься цю частину виповнити і вислати на таку адресу: "Smoloskyp", P.O. Box 6066, Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

Ім'я і прізвище (хто не бажає, нехай не подає своєї адреси) ______________

____

Я підписав і вислав петицію до К. Вальдгайма дня ______________

Прошу прислати мені ________ (подати кількість) петицій до ____________

____

Прошу прислати мені _______ (подати кількість) видрукованих петицій до Ген. Секретаря ОН Курта Вальдгайма, а також _______ (подати кількість) петицій до Президента Р. Ніксона, які підготовив спеціяльний Студентський Комітет у Вашингтоні.

Пересилаю 1 дол. _______, 5 дол. _______, 10 дол. _______ на зовнішно-інформаційну і оборонну роботу, яку проводить „Смолоскип".

Відповідаючи „горезвісному" Б. Кравцеву і „Визвольному Шляхові"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ляв, відчувають панічний страх „перед новими віяннями в літературному процесі", що їх може принести молодь: наша критика не стане від цього ні менш чуйною, педагогічно-дбайливою щодо молодих талантів, ні менш вимогливою, ідейно-принциповою в оцінці результатів їхньої творчості. Так само, зрештою, як і творчості будь-кого з радянських літераторів.

„Такий же отрусний туман буржуазно-націоналістичні політикани люблять напускати і в безумовно складніших для них питаннях суто творчого характеру. Так, наприклад „підсумовуючи" думки, що були висловлені в доповідях та промовах на VI з'їзді, бандерівський „Визвольний шлях", що видається в Лондоні, писав: „Завдання партії під час теперішньої п'ятирічки зводиться в українській літературі до вимоги створити літературного героя з психологією людини без минулого і без майбутнього". Твердження теж не нове: мало не від перших років існування радянської літератури буржуазні критики демагогічно закидають їй намагання відірвати свого героя від національного, історичного, загальнолюдського та всякого іншого грунту...

„Звідки ж взялася ця безглузда, потворна вигадка — „людина без минулого і без майбутнього"? Тільки з нечистих намірів і безсилої невельмишановного обмовника.

„А..е він знає, що пише. Герой із „справжнім" відчуттям минулого й майбутнього, в його розумінні, — то герой „національної" (читай: націоналістичної) ідеї... „Національне в людині — це всі її помисли і почуття, благородні прагнення", — пише автор статті в лондонському буржуазно-націоналістичному журналі, полемізуючи з марксистськими поглядами в цьому питанні, висловленими на українському письменницькому з'їзді. І його „безкорисливе" піклування про історичну пам'ять і духовий світ героя української радянської літератури таїть у собі мовчазне питання: чи не пощастить гальванізувати в якихось окремих головах націоналістичні забобони і пристрасті, що не мають нічого спільного ні з соціалістичним інтернаціоналізмом, ні з істинним патріотизмом радянської людини? Про ці намагання, про ці підступи класових ворогів не може ні на хвилину забувати сучасна літературна критика, обов'язком якої є давати нещадний бій буржуазно-націоналістичній ідеології, переконливо розкривати шкідливість всяких виявів національної обмеженості і замкнутості".

З ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗАЛІ

Виступ „Театру у П'ятницю" в Ню Йорку

Ню Йорк мав нагоду 30-го січня ц.р. у залі Стайвезант гайскул, знову оглядати „Театр у П'ятницю" із Філядельфії під керівництвом Володимира Шашаровського.

Театр, який у свому колективі має добрий акторський склад, з відомими прізвищами, а також талановиту акторську молодь, на якій вже видно фахову роботу режисера, показав нюйоркчанам три драматичні поеми Лесі Українки: „Айша та Мохаммед", „Адвокат Мартіян" (фрагменти) і „Одержиму". Всі три у поставі режисера Володимира Шашаровського.

Виведені режисером поеми Лесі Українки були подані глядачам у професійно добрій формі, з чітко зарисованими ситуаціями і персонажами, з глибоко продуманим трактуванням поодиноких роль, з вдумливим підходом режисера і акторів до порушуваних Лесею Українкою проблем.

Розглядаючи гру поодиноких акторів треба сказати, що ролі, виконані такими відомими акторами, як Володимир Королик (Месія в „Одержимій") чи Володимир Шашаровський (Мохаммед в „Айша та Мохаммед" і Мартіян в „Адвокат Мартіян") стояли на високому професійному рівені, промовляли до глядача суґестивно і переконливо, були багатогранні у подачі й стилю.

Тут треба згадати про виконавців, менш відомих широкому загалові глядачів. В першу чергу це Христина Озарків у двох ролях: Айши у „Айша та Мохаммед" та Міріям в „Одержимій". Тоді коли Озарків в Айші була дещо зв'язана своєю ролею і може не дотримувала кроку знаменито накресленій і чітко поданій її партнером ролі Мохаммеда (В. Шашаровський), то в „Одержимій" в ролі Міріям вона показалася зрілою акторкою. Кожним рухом і майже кожним жестом вона розкривала продуманий до нюансів трагічний образ Міріям, виявляючи тонкі та багатогранні своїм виявом переживання героїні. Це було помітне особливо у третій картині під хрестами. Її позуюча, з натяками на балетні манери гра, викликала сильне та глибоке враження. Христина Озарків дотримувала гідно кроку обом вище згаданим акторам - партнерам.

Експресійно цікавими були обі постаті молодих акторок Люби Васютин (Аврелія в „Адвокат Мартіян"), яка студіює драму на Темпл Університеті у Філядельфії, і Павлі Волянюк (Йоганна в „Одержимій"). В обох видно, крім праці режисера, також і непересічний акторський талант.

Актори Володимир Мельник (Констанцій в „Адвокат Мартіян"), Анаталь Радванський (Слуга в „Одержимій") та Василь Сердюк (Старий в „Одержимій"), що сходили на сценічних дошках не одну пару черевиків, доповнювали цей добрий акторський склад. Найслабшим виявив себе початкуючий актор Л. Іваськів у ролі Валента („Адвокат Мартіян").

Декорації Ореста (Ґоґа) Слупчинського, хоч скромні і без зайвих деталів, виконали своє завдання, дискретно підкреслюючи місце дії.

Накінець треба сказати, що помисл виголошування при вигашеному світлі і закритій занавісі через мікрофон відповідного до кожної картини коментаря, театрально себе виправдав. Він давав можливість необізнаному з творами Лесі Українки глядачеві легше сприймати бачені на сцені картини.

М. І. Л-ук.

УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВА ВИСТАВКА

Вінніпеґ. — Після святкувань Дня Державности 22 січня, у приміщенні Дому Наук УВАН у Вінніпезі відкрилась Виставка воєнно-історичних пам'яток музею ім. ген. М. Садовського. Виставлено 50 портретів будівничих Української Держави, головних командантів Української Армії, старшин, портрети командантів УПА та УНА, багато фотознімків з часів Визвольних Змагань 1917-20 років. Виставка буде відкрита до 20 лютого, телефон: 589-7895.

ШКОЛА ІМ. МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ

Торонто. — У місцевості Міссісаґа в Онтаріо розпочали будувати нову сепаратну школу, що носитиме ім'я українського Митрополита Андрея Шептицького, „Метрополітен Андрей Скул". Вона матиме приміщення на понад 300 учнів. У повідомленні Шкільної Ради виясненo, що школі буде надано таку назву, бо Ієрарх Української Католицької Церкви Митрополит Андрей духовою і економічною допомогою сприяв започаткуванню Української Католицької Церкви в Канаді.

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що дня 26-го грудня 1971 р., по довгій недузі упокоїлася в Бозі

бл. п. МАТРОНА ҐОШКО

нар. 4 квітня 1891 р. в Старичі, пов. Яворів. ПОХОРОН відбувся 29 грудня 1971 року.

Складаємо нашу щиросердечну подяку Вел. о. Т. Дурбакові, парохови Укр. Кат. Церкви св. Духа, за відправу похоронних обрядів, Всім що несли трумну і Всім, що брали участь в похороні на цвинтар Holy Cross Cemetery.

В найглибшому смутку:

ІВАН — син
СОФІЯ — синова
АННА — внучка з 2 синками
ВОЛОДИМИР — внук
Синова і 3 внуки і 2 правнуки у Львові
і дальша Родина в Україні

Замість квітів на могилу бл. п. д-ра БОГДАНА ВЕСОЛОВСЬКОГО складаю 5.00 долярів на Фонд Катедр Українознавства в Гарварді.

Оленка ГЕРДАН

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. ВАСИЛЯ ФАРМІҐИ на Фонд „Церква в Потребі" по 10.00 долярів зложили:

С. В. і А. Костюк, Е. і Я. Паладій, Н. і М. Гаврилюк, М. Горохівська, Н. Бігун, Ю. Терлецькі. Разом $60.00.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього дня 30 грудня 1971 р. на 87-му році трудолюбивого життя відійшла спокійно у сні, у кращий світ наша МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п. СОФІЯ з НЕСТАЙКІВ БАРАНОВСЬКА

вдова по бл. п. о. Евстахію, б. пароховi села Рукомиш, пов. Бучач.

Оцим складаємо щиру подяку Родині, Приятелям і Знайомим, що так численно присднaлися до наших молитов на Парастасі, Панахидах і Похороні.

Сердечно дякуємо Всечеснішим Отцям прел. П. Леськову, пароховi Катедри св. о. Николая, шамб. Я. Свищукові, М. Головатому, О. Гошулякові, Ю. Менцінському, Б. Олесеві і І. Прокоповичеві за відправи Парастасу, Панахид, Служби Божої та за відпровадження Тлінних Останків до місця вічного спочинку на цвинтар св. о. Николая, віцеканцлерові В. Білинському і шамб. Я. Свищукові за кількакратні відвідини у шпиталі, О. Гошулякові з Торонта, Канада, Б. Олесеві з Ґлен Лайон, Па. і І. Прокоповичеві за те, що саме в міжсвяточному сезоні зуміли прибути на похорон, І. Прокоповичеві за вдумливі слова на поминках, Ю. Фіцаловичеві в Торонті, В. Левицькому і Б. Мельникові у Ґвелф, Онтаріо, М. Ваврикові в Римі за відслуження Служб Божих там же, в день похорону.

Дякуємо Всім, що відвідували Покійну ще за життя у шпиталі.

Ми є глибоко вдячні Членам Катедрального Хору „Славута" за двократне звеличання похоронних обрядів співом.

Особлива наша вдячність є для Членів Католицької Акції за відмовлення вервиці і п. С. Ліщинській за прощальне слово в похоронному заведенні.

Ми є невимовно вдячні Всім, що так численно відгукнулися та прислали вислови співчуття, квіти, або замість квітів зложили грошові пожертви на Служби Божі чи на добродійні цілі.

Сердечно дякуємо д-рові І. Дачишинові за справді синівську опіку в час одномісячного перебування Покійної в шпиталі.

Дякуємо похоронному заведенні Музика і Сини за сумлінне полагодження всіх справ зв'язаних з похороном.

Рівночасно повідомляємо, що в сороковий день будуть відправлені Служби Божі в Дірборн, Ґлен Лайон, Римі, Торонто і Чикаґо.

Нехай Всевишній Господь винагородить щиро Вам всім за вияви доброго серця і пошани для нашої Дорогої Покійної сторицею.

Горем прибиті —
ДІТИ, ВНУКИ і ПРАВНУКИ

ЕЛЕКТРИК-ДОНОЩИК

„Ізвєстія" з 4-го лютого 1972 р. надрукували листа електрика-механіка А. Мостового, який працює в млині. Автор розповідає, що він „не може затуляти очей", бо „на його очах" інші працівники на великому механічному млині щоночі виносять торбини, коробки, пакунки з мукою. „Вони працюють разом по 10-15 років", нарікає Мостовий, і „виносити муку з млина при кожній зміні стало для них звичкою". Мостовий пробував поскаржитись „начальству", але через день його викликали й сказали, що люди на нього нарікають, бо він „лінується, погано працює"... Автор листа зрозумів, що всі на млині — проти нього й поскаржився в Москву. Висланий ревізор ствердив, що муку розкрадають.

„Ізвєстія" заатакували тих, які „по гвинтику, по колоску розкрадають народне добро", в тому і „тітку Галю", яка відверто порадила Мостовому забратися геть із млина. „Ізвєстія" не подали назви місцевости, але з прізвищ і описів видко, що йдеться про Україну.

НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ!

В п'ятницю, 3-го березня 1972 року
о год. 7:30 веч.
в Домівці Товариства „Дністер"
361-го ВІДДІЛУ УНС
при 119 Ев. „А", між 7 і 8 вулицями в Ню Йорку
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС міста Ню Йорку і Околиці

до участи в яких запрошені Урядовці, Представники та конвенційні Делегати наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 46, 66, 69, 86, 88, 117, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 210, 211, 256, 267, 293, 310, 325, 327, 361, 393, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття Зборів;
2. Вибір Президії;
3. Прийняття протоколу попередніх Зборів;
4. Звіти Окружної Управи;
5. Звіт Контрольної Комісії;
6. Дискусія над звітами;
7. Уділення звільнення Окружній Управі і Контрольній Комісії;
8. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії;
9. Схвалення пляну праці на 1972 рік а зокрема весняної кампанії;
10. Закриття зборів.

У Зборах візьмуть теж участь

ЧЛЕНИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНСОЮЗУ і ВАСИЛЬ ОРІХОВСЬКИЙ, обласний організатор на місто і стейт Ню Йорк

Закликаємо всі Відділи і їх уряди та конвенційних Делегатів, як і інших активних союзовців, взяти участь у цих Зборах.

ПІСЛЯ ЗБОРІВ ТОВАРИСЬКА ГУТІРКА при ПЕРЕКУСЦІ

За Управу Окружного Комітету:
ІВАН ФЛИС, гол. МИКОЛА ХОМАНЧУК, секр.

21-ші РІЧНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ

Федеральної Кредитової Кооперативи

„САМОПОМІЧ" в НЮ ЙОРКУ

— відбудуться —

в неділю, дня 20-го лютого 1972 року
у великій залі
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
140-142 Друга Авеню, Ню Йорк

Початок: точно о год. 3-ій по пол.

Після закінчення Зборів відбудеться

ВЕЧЕРНИЦІ

що їх улаштовують наші молоді члени —
З ТАНЦЯМИ та МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ
Грає оркестра „ДОМІНО", співає В. Старосольський

Початок о год. 7-ій веч.

Для всіх Членів, що прибудуть на Річні Збори — вільний вступ на Вечерниці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 12-го ЛЮТОГО 1972 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори В-ва св. Володимира 130 Відд. о год. 8-ій веч. в Укр. Кат. Ветеранів, 33 Схід 7-ма вул. Проситься чл. прибути. — Управа.

НЕДІЛЯ, 13-го ЛЮТОГО 1972 р.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори Товариства Запор. Січ 388-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 4 і Ворд вул. На порядку: звіт Управи і вибір нової на 1972 р. та інші біжучі справи. Збори відбудуться півгодини пізніше при будь-якій кількості і будуть правосильні. — Управа.